

Jrk nr	Arvamuse esitaja ning arvamuse esitamise aeg	Arvamuse sisu	Muhu valla esialgsed seisukohad
1.	Inna Ligi 30.11.2019	<p>1. Muuta Liiva kiriku ümbruse mälestiste tähistust, kuna mälestisi on palju ja kõikide kuvamine kaardil muudab kaardi raskesti loetavaks ning kirik ise ei paista väljagi.</p> <p>2. Tegite ettepaneku kaaluda üldplaneeringuga kinnismälestise kaitsevööndi korrigeerimist.</p>	<p>1. Ettepanek võetakse arvesse ning muinsuskaitsealuste objektide kandmine Liiva küla kaardile vaadatakse üle ning võimalusel esitatakse selgemini.</p> <p>2. Kaitsevööndi ulatust on võimalik muuta vaid läbi ministri käskkirja, mitte läbi üldplaneeringu, mistõttu vastavasisulise ettepaneku lisamine üldplaneeringusse ei ole otstarbekas.</p>
2.	Martin Orav 03.12.2018	Maakasutusplaani läbib minule kuuluvat maad (47801:003:0451) plaanitav rohekoridor. Mida see täpsemalt mulle tähendab, mul on nimelt plaan sama kohapeale perele eramu+abihoone rajada?	Rohevõrgustiku koridor kulgeb osaliselt üle Orava maaüksuse idaosa. Katastriüksusest jääb rohevõrgustiku koridori alla ca 1/3 (arvestades, et osa sellest jääb ka maantee kaitsevööndisse, kuhu hoonestust üldjuhul rajada ei saa, siis mõjutab rohevõrgustiku koridor ca 20% võimalikust ehitusalast. Rohevõrgustiku koridor iseenesest automaatselt ehituskeeldu ei sea (kuigi kui kinnistul on võimalik ehitada välja poole rohevõrgustiku alasid, on see variant eelistatud). Koostatava üldplaneeringu kohaselt on rohealale lubatud üldilmelt piirkonda sobiva üksiku majapidamise (hoonestatud õueala, mis koosneb põhihoonest ja mille juurde võivad kuuluda ka abihooned) rajamine külastruktuuri arvestavalt. Oluline on säilitada roheline võrgustiku terviklikkus ja toimimine, hoonete kavandamisel ei tohi läbi lõigata roheline võrgustiku koridore (Sidususe tagamiseks peab koridoride aladel ehitades koridori alaga risti suunas vähemalt 50 m laiune koridori riba jääma katkematuks). Arvestades, et Orava kü asub rohekoridori servaalal ja koridori laius ristisuunal on ca 250 meetrit, ei saa roheala määravaks takistuseks hoonestuse kavandamisel.
3.	Päästeamet 18.12.2018 kiri nr 7.2-1/18046-4	Päästeamet juhib 12.11.2018 saadetud kirjas nr 7.2-1/18046-1 kohalike omavalitsuste tähelepanu halduspiirkondade tuletõrjevõrkestuste vajalikkusele ja rajamiskohustuste üldiste tingimuste määramisele. Ettepanekute koostamisel on lähtutud planeerimisseaduse § 74 lg 1, 3, 5 ja § 76 lg 1 p 3, 18, 31 ja siseministri 30.03.2017 a. määruse nr 17 § 54 lg 1, 2, 3 alustest, mille kohaselt tuleb haldusüksustes määrata tuletõrje veevõtukohtade asukohad, -juurdepääsud, tüübid, -kitsendused ja tingimused rajamise kohustuse kohta.	Muhu Valla koostatavas üldplaneeringus on kajastatud tuletõrjevõrkestuste hetkeolukord ning antud üldised põhimõtted veevõtukohtade rajamiseks ja kasutamiseks. Üldplaneeringuga on määratud ka täiendavate tuletõrje veevõtukohtade rajamise vajadus suuremates külakeskustes. Määratud asukohad on tinglikud, need määrati kaardianalüüsi alusel ühtlustamaks ja tihendamaks tuletõrje veevõtukohtade võrgustikku. Loetelu ei ole lõplik, vaid tegemist on kohtadega, kuhu valla hinnangul tuleks esmajärjekorras rajada veevõtukohtad. Oleme seisukohal, et üldplaneeringu täpsustamises on teematikat käsitletud piisavalt.
4.	Keskkonnaamet 20.12.2018 kiri nr 6-5/18/19012-2	1. ÜP-s määrata veekaitsevööndi ja piiranguvööndi ulatus arvestades LKS § 35 lg-s 4 toodut.	1. Veekaitsevööndi ja piiranguvööndi ulatused tulenevad looduskaitseadusest, mitte ei määrata üldplaneeringuga, mistõttu jääb ettepanek arusaamatuks. Üldplaneeringu kaardil korrigeeritakse

		<p>piiranguvööndi ulatust. Veekaitsevööndit kaardile kantud ei ole. Oleme seisukohal, et tulenevalt kaardi mõõtkavast ei ole seda ka otstarbekas kaardil eraldi välja tuua.</p>
	<p>2. Vaadata kriitiliselt üle 2008. aastal määratud korduva üleujutusega alade piirid ning ka teised võimalikud alad (nt Vöikülas), kus võib korduvat üleujutust esineda, arvestades rannikul üleujutatavatele aladele iseloomulikke looduslikke taimkatet (sh roostik ja rannaniidud) ja mullastikku (sooldunud rannikumullad). KeA hinnangul esineb korduva üleujutusega Lehtmetsa ja Aljava külas ulatuslikumalt kui on 2008. aastal määratud ning korduva üleujutusega alasid võib esineda Vöikülas, Rässä külas ja Pädaste külas Simiste lõpu ääres peamiselt Väikese väina hoiualal.</p>	<p>2. Muhu Vallavalitsus palub KeA-l edastada Muhu vallale andmed, millele tuginedes on Amet hinnanud korduva üleujutusega ala laialdasemat ulatust kui 2008. aastal määratud ning palume täpsemalt tuua välja alad, kus KeA hinnangul esineb (täiendavalt määratule) korduvat üleujutust. Seejärel saab Muhu Vallavalitsus analüüsida korduva üleujutuse ala piire arvestades ka kõlvikulist koosseisu ning mullastiku andmeid ning vajadusel korduva üleujutusega alade piire korrigeerida.</p>
	<p>3. Ehituskeeluvööndi lähtejoone arvestamisel arvestada ka LKS § 34 lg-ga 5, mille kohaselt üle 5 meetri kõrgusel ja tavalisele veepiirile lähemal kui 200 meetrit oleval kaldaastangul koosnevad ranna või kalda piiranguvöönd, veekaitsevöönd ja ehituskeeluvöönd kaldaastangu alla kuni veepiirini jäävast alast ja LKS §-des 37–39 sätestatud vööndi laiusest. Ütigu puhul pole seda näiteks arvestatud.</p>	<p>3. Võtta arvesse. Ehituskeeluvööndi ulatust korrigeeritakse lähtudes kaldaastangutest.</p>
	<p>4. ÜP mastaapi arvestades tuua ÜP-s välja olulisemad LKS § 38 lg 4 ja 5 erisuste alla minevad objektid.</p> <p>Keskkonnaameti (KeA) hinnangul planeeritava matkaraja ja kõvakattega tee tähistus ÜP joonisel 2 (teed ja tehnovõrgud) võiksid rohkem erineda, kuna joonisel on suhteliselt keeruline neid eristada. Lisaks jääb KeA-le arusaamatuks, kas ÜP-ga planeeritavad ujumiskohad tähistavad LKS kohaseid supelrandu või mitte.</p>	<p>4. LKS § 38 lg 4 erisuse alla minevate objektide väljatoomine ei ole asjakohane, kuna nende rajamine on lubatud sõltumata sellest, kas neid kajastatakse üldplaneeringus või mitte. Üldjuhul käivad nimetatud erisuse alla ehitised, mis jäävad üldplaneeringu täpsusastmest välja.</p> <p>Ehituskeeld ei laiene kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud Looduskaitseaduse § 38 lg 5 loetletud ehitistele. Muhu valla üldplaneeringu kontekstis on asjakohane rääkida eelkõige avalikult kasutatavatest teedest ning sadamaehitistest. Muhu valla üldplaneeringu kaardile on kantud perspektiivsed avaliku kasutusega teed (mille puhul on üldjuhul tegemist olemasolevate teedega). Lisaks on üldplaneeringu peatükis 6.8.2 välja toodud perspektiivsed kattega teed, kuhu alla lähevad nii täiesti uued rajatavad teed kui ka teed, mille olemust oluliselt muudetakse (ehk pinnastee asemele on kavandatud kattega tee). Muhu Vallavalitsus ei leia, et eraldi oleks vaja välja tuua, millised neist kuuluvad Looduskaitseaduse § 38 lg 5 toodud erisuse alla.</p>

			<p>Sadamaehitiste kohta on seletuskirjas välja toodud, et sadama maa-alale planeeritakse äri- ja tootmisüksusi, puhkeettevõtteid, sadamaehitisi, veeliiklusrajatisi ning sadama toimimiseks vajalikke ehitisi. Muu Vallavalitsus vaatab üle konkreetse punkti sõnastuse ja täpsustab seda vajadusel. Üksikute sadamaehitiste välja toomine ei ole Vallavalitsuse hinnangul asjakohane, kuna need jäävad üldplaneeringu täpsusastmest välja.</p> <p>Planeeritava matkaraja ja kõvakattega tee tähistust joonisel muudetakse. ÜP joonisel 2 (teed ja tehnovõrgud) võiksid rohkem erineda, kuna joonisel on suhteliselt keeruline neid eristada.</p> <p>Üldplaneeringus märgitud ujumiskohad on looduskaitseaduse kohased (perspektiivsed) supelrannad. Seletuskirja täpsustatakse, et see oleks üheselt arusaadav.</p>
		<p>5. KeA-le jääb arusaamatuks ÜP joonisel 2 välja toodud planeeritavate puhkekohtade ja planeeritava matkaraja puhkealade vaheline erinevus. Lisaks palub KeA matkaradade planeerimisel kaitstavatel aladel kasutada olemasolevaid teid ja radu ning kavandatu täpsem kirjeldamine ÜP-s (kuhu on täpsemalt matkarajad kavandatud, milliseid puhkerajatisi alale on kavandatud jms).</p>	<p>5. Planeeritavad puhkekohad ja planeeritava matkaraja puhkealad on olemuselt samasisulised, mistõttu ei ole otstarbekas neid erinevalt tähistada. Alad viiakse ühise tingmärgi alla.</p> <p>Üldplaneeringu seletuskirjas on kirjas, et liikumisradade rajamisel tuleb kasutada võimalikult palju olemasolevaid teid ja radu. Muu valla üldplaneeringuga ei panda paika radade täpset paiknemist vaid antakse liikumisradade rajamise üldised põhimõtted. Seega ei ole ka võimalik täpsemalt kirjeldada radade täpset paiknemist ning kavandatud rajatisi. Küll aga võime lisada liikumisradade kavandamise põhimõtete alla, et kui liikumisradasid kavandatakse kaitstavatele aladele, tuleb radade täpsemal paika panemisel teha koostööd KeA-ga.</p>
		<p>6. Kui ÜP seletuskirja lk-l 67 tähistab sulgudes olev aastaarv (2003) Raugi külas Kaseääre maaüksusel ehituskeeluvööndi vähendamise nõusoleku aastat, siis see ei ole korrektne. Kaseääre maaüksusel on ehituskeeluvööndit vähendatud keskkonnaministri 10.07.2001 kirjaga nr 16-6/2229.</p>	<p>6. Aastaarv tähistab detailplaneeringu kehtestamise aastat, täpsustame seletuskirja, et see oleks üheselt arusaadav.</p>
		<p>7. ÜP seletuskirja lk 67 ei ole korrektselt kajastatud ehituskeeluvööndi ulatust Jõe maaüksusel. KeA on 27.08.2009 kirjaga nr HLS 14-9/21822-3 vähendanud Jõe maaüksusel ranna ehituskeeluvööndit ca 50 meetri laiuselt 70 meetrini tavalisest veepiirist.</p>	<p>7. Võtta arvesse. Seletuskirja parandatakse</p>

	8. ÜP seletuskirja lk 67 ei ole Pädaste Lahe ja Aerga maaüksuste osas korrektselt kajastatud ehituskeeluvööndi ulatust. KeA 03.03.2017 kirjaga nr 7-13/17/1212-2 on Laasikse-Nuka, Lahe ja Aerga dp alusel ranna ehituskeeluvööndit vähendatud kruntide pos 1 ja pos 3 hoonestusalade ulatuses, mitte terves ulatuses 120 meetrini.	8. Võtta arvesse. Seletuskirja parandatakse
	9. Arvestada Taga-Laasikse katastriüksuse (47801:007:0597) osas mereranna ehituskeeluvööndi ulatuse vähendamise ettepaneku tegemisel KeA 21.11.2014 kirjas nr HLS 14-4/14/23542-2 tooduga.	9. Võtta arvesse. Seletuskirja täiendatakse
	10. ÜP-s kajastada loodusobjektide ajaline seis (EELIS-e väljavõtte aeg) ning märkida, et andmed võivad olla ajas-ruumis muutuvad.	10. võtta arvesse. Seletuskirja täiendatakse
	11. ÜP KSH-s viia läbi Natura hindamine, arvestades lisaks otsestele mõjudele ka kaudseid ja kumuleeruvaid mõjusid. Hindamise üheks väljundiks võiks Keskkonnaameti hinnangul olla teadaolevate objektide-juhtude määratlemine, mille puhul edaspidistes etappides oleks vajalik asjakohane hindamine.	11. Keskkonnamõju strateegilise hindamise eelnõu peatükis 6.2.9 on Natura hindamise raames välja toodud kumulatiivsed mõjud. Teadaolevad objektid ja juhud, mille puhul edaspidistes etappides oleks vajalik asjakohane hindamine, on välja toodud peatükis 6.3 (Natura eelhindamise tulemused ja järeldus). Vaatame üle osa, milles käsitletakse kaudseid mõjusid ning vajadusel tuuakse need paremini esile.
	12. ÜP kooskõlastamiseks esitamisel edastada võimalusel ka ÜP-ga määratud üleujutatavate alade ja ehituskeeluvööndi kaardikihid ning ÜP-ga kavandatud tegevuste kaardikihid (MapInfos avatavad).	12. Võtta arvesse ning esitada vastavad kaardikihid kooskõlastamisel.
	13. Kaitstavate alade (kaitseala, hoiuala) ja rohevõrgustiku alad võiksid paremini eristuda.	13. Võtta arvesse.
	14. Liiva asula suurkaevul (katastri nr-ga 12302) puudub nõuetekohane sanitaarkaitseala ning mõistlik oleks üldplaneeringuga reserveerida maa uuele veehaardele, millele on tagatud 50 m sanitaarkaitseala.	14. Võtta arvesse
	15. ÜP kaardile ei ole kantud Hellamaa Palmi jääkreostusobjekti asukohta.	15. Jääkreostusobjekti kandmine üldplaneeringu kaardile ei ole põhjendatud. KSH aruannet täiendatakse jääreostusobjekti asukohaskeemi lisamisega.
	16. KSH eelnõus lk 92 tabelis 27 on puudu aktsiaseltsile Kuessaare Veevärk antud vee erikasutusloa number, milleks on L.VV/327003.	16. Võtta arvesse
	17. ÜP ja selle KSH koostamisel lähtuda teemavaldkondade lahtikirjutamisest allosade kaupa.	17. Antud ettepaneku tegemisel ei ole KeA analüüsinud Muhu valla üldplaneeringut ega toonud välja konkreetseid puudujääke või parandusettepanekuid. Tegemist on üldiste soovitustega planeeringu

		Välja on toodud soovitusel milliseid teemasid eri valdkondades käsitleda.	koostamisele. Muu Vallavalitsus ei pea vajalikuks üldplaneeringu struktuuri muuta. Vajalikud teemad on üldplaneeringus käsitletud.
5.	Saaremaa vald 12.12.2019 kiri nr 5-2/7943-2	1. Käsitleda üldplaneeringus planeerimisseaduse § 75 lg 1 p 21 ja metsaseaduse § 23 ¹ sätestatud võimalust seada piiranguid raietele ning määrata üldplaneeringuga metsaalad elamute kaitseks tugeva tuule, lumetuisu, müra jms eest. Meetme rakendamine vajalik eelkõige piirkondades, kus olemasolevat asustust lahutab avamaastikest või maanteedest seni veel säilinud metsaala. Sellised külad on näiteks, kuid mitte ainult, Rinsi, Külasema, Päelda, Rebaski, Nõmmküla, Lehtmetsa jne. 2. ÜP-s võrdsustada korduva üleujutusega ala piir tavalise veepiiriga seal, kus korduva üleujutusega ala on määramata, kuna vastasel juhul võib Keskkonnaamet rakendada ehituskeeluvööndi tõlgendamisel rangemat nõuet ehk hakata ranna ehituskeeluvööndi kaugust arvestama 1 m samakõrgusjoonest.	1. Ettepanek vajab põhjalikumalt analüüsi hindamiseks kas, kus ja millises ulatuses on raiepiirangute ning täiendavate kitsenduste seadmine põhjendatud. Soovime sel teemal korraldada koostamise Keskkonnaameti vastavate spetsialistidega kaasates võimalusel ka RMK ja erametsaliidu esindajad. Seletuskirja täiendatakse üldise põhimõttega, et metsa hooldusel tuleb tundlike alade (elamud, puhkealad, ühiskondlikud alad) vahetus läheduses arvestada esteetilise elukeskkonnaga. Raie tagajärjed (okste äravedu, rikutud teede ja pinnaste taastamine) likvideerida võimalikult kiiresti. 2. Võtta arvesse.
6.	Muinsuskaitseamet 21.12.2018 nr 1.1-7/2577-1	1. Lisada keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande nimekirja militaarpärandi objektid (Piiri seniitraketibaas, Võiküla 10" patarei, Võiküla 100 mm patarei). Lisaks käsitleda militaarpärandit peatükis 9.4 Meetmed kultuuripärandi kaitseks; 2. Soonda kiviluustisega teele on kavandatud kergliiklustee. Munakivitee on ehitismälestisena riikliku kaitse all ning see paikneb ajaloolises keskkonnas. Munakivitee peab säilima ja olema eksponeeritud olemasoleval kujul. Analüüsida uue kergliiklustee sobivust kavandatud piirkonda. Lisada Soonda munakivitee kohalike teede hulka. 3. Maakasutuse plaanil asendada "kultuurimälestise piiranguvöönd" terminiga „kultuurimälestise kaitsevöönd“. 4. Lisaks ehituskeelule reguleerida üldplaneeringus ka looduslikes pühapaikades paiknevate puude raietingimused.	1. Võtta arvesse. Koostöös Muinsuskaitseametiga täpsustada Võiküla 100mm patarei asukoht. 2. Munakivitee osas ei ole kavandatud katendi muutmist vaid olemasolev tee hõlmatakse kergliiklustee koosseisu. Seletuskirja täiendatakse täpsustusega et alal, kus kergliiklustee kulgeb mälestiseks määratud teel, tee olemust ei muudeta ning munakivitee peab säilima ja olema eksponeeritud olemasoleval kujul. Muu valla üldplaneeringus ei ole välja toodud eraldi kohalikke teid. Soonda munakivitee (üks osa Soonda külateest) on munitsipaalomandis ja seega kohalik tee. Muu Vallavalitsus ei näe vajadust seda eraldi välja tuua. 3. Võtta arvesse 4. Looduslikud pühapaigad ei ole otseselt kaitse all, mistõttu ei saa seada ka kategoorilisi keeldusid (nt raiekeeld). Üldplaneeringuga on maakasutust kavandatud viisil, mis võimaldaks tagada pühapaikade ala maakasutuse säilimise, mistõttu sinna üldjuhul ka ehitustegevust ei lubata. Pigem näeb

			vald võimalust sarnaselt pärandkultuuriobjektidel seada täiendavalt soovituslikud maa kasutamise tingimused.
		5. märkida looduslike pühapaikade ehituskeeluvööndite paiknemine planeeringukaardile;	5. looduslike pühapaikade osas on üldplaneeringus sätestatud, et need välistavad üldjuhul ehitustegevuse. Ehituskeeluvöönd on konkreetselt loodusliku pühapaiga alal. Täiendavat ehituskeeldu laiemale alale ei ulatu. Kaardil on looduslikud pühapaigad määratletud kas punktobjektidena või aladena. Kaardile on kantud vaid need pühapaigad, mille osas on looduslike pühapaikade ekspertnõukogu asunud seisukohale, et nende avalikustamine ei too kaasa rüüsteohtu. Ülejäänuid ei saa ka ehituskeelualana kaardile kanda.
		6. lk 33 kalmistute kaitse- ja kasutustingimused, lisada: metsaga piirnevate kalmistutel vältida kaitsevööndis metsa lageraiet, et tagada kalmistu puistu säilimine	6. Kõik Muhu vallas olevad kalmistud on muinsuskaitse all ning neile on määratud kaitsevööndid. Muhu Vallavalitsus on seisukohal, et antud tingimus tuleks sätestada kalmistute kui mälestiste kaitsekohustuse teatistes, mitte üldplaneeringus.
		7. lisada ptk 6.2.2 riiklikul ja kohalikul tasandil kaitstavate objektide hulka ka militaarpärandi hulka kuuluvad objektid; lisada link maachituspärandi andmekogule: http://register.muinas.ee/?menuID=rehemaja	7. Üldplaneeringu seletuskirja täiendatakse eraldi alapeatükiga militaarpärand, kus viidatakse ka maachituspärandi andmekogule.
7.	Mart Ligi 28.12.2018	ÜP-ga vähendada ehituskeeluvööndit katastriüksusel 47801:007:0053 lisas 1 esitatud kaardil joonega piiritletud ala osas.	Võtta arvesse
8.	Kadri Tüür 04.01.2019	1. Liiva keskuses paiknevad EELK Muhu Katariina kogudusele kuuluvad maad näha ette perspektiivse elamuehitusmaana. 2. Täiendada seletuskirja petaükki 6.2.1 eraldi lõiguga Koguva kui unikaalse, kaitse all oleva tervikliku kaluriküla iseloomustusega ning näha ette küla avaliku ruumi korrashoid ja vaadeldavuse tagamine valla, muinsuskaitse ja küla koostöös. 3. P.5.5.1. juures lisada Koguva matkarada läbi Koguva metsa. 4. Täiendada p 7.3 loetelu kallasrajale avaliku juurdepääsu määramiseks, lisades sinna Koguva Vanasilla nuka (Jürna mü), mis on küla traditsiooniline ujumiskoht ja jaanituleplats.	1. Eraldi elamuehitusmaid üldplaneeringus ei reserveerita. Konkreetne maa-ala on praeguses planeeringulahenduses reserveeritud keskuse maana, mis võimaldab ala arendamist ka elamumaana. 2. Seletuskirja täiendatakse Koguva küla puudutava lõiguga. Üldplaneeringuga ei saa lahendada heakorra küsimusi. 3. Planeeringu seletuskirja täiendatakse vastavalt ja joonisele kantakse kasutuses olev matkarada 4. Ettepanek ei ole põhjendatud. Kallasrajale juurdepääs on võimalik sisuliselt juba sadama juurest. Ei ole põhjendatud kallasrajale juurdepääsu kohana näidata avaliku kasutusega teedest oluliselt kaugemal asuvat maaüksust.
9.	Rein Vaske 06.01.2019	1. Palun selgitada miks Kasesääre detailplaneering ei ole korrektselt näidatud uues üldplaneeringus?	1. Üldplaneeringu kaardile ei ole kantud detailplaneeringuid (neid ei olnud sinna kantud ka hetkel kehtivas üldplaneeringus). Taustainfona on

			<p>planeeringukaardil kuvatud olemasolev maa sihtotstarve. Kasesääre maaüksuse sihtotstarve on 25% ärimaad ja 75% maatulundusmaad. Kaardil on näidatud valdav sihtotstarve.</p>
		<p>2. Palun selgitada miks <i>roheline koridor</i> läbib detailplaneeringu maa-ala ja kas see piirab/muudab puhkeküla ehitamist ja arendamist täis mahus?</p>	<p>2. Rohelise võrgustiku määramisel on lähtutud kehtivast Saare maakonnaplaneeringust. Võrgustiku piire on täpsustatud lähtudes eelkõige olemasolevast maakasutusest, kuid arvestades ka kavandatud maakasutusega. Rohelise võrgustiku struktuurielementide piire on omavahelise sidususe tagamise eesmärgil täpsustatud ja korrigeeritud. Kasesääre maaüksuse detailplaneeringu eesmärgiks oli kavandada kinnistule ökoloogilise puhkeküla rajamine, võimaldamaks pakkuda külalistele aktiivset puhkust rahulikus miljöös looduslikult kaunis kohas. Planeeringu üheks märksõnaks oli keskkonna ja looduse hoidmine ning minimaalne muutmine. Nimetatud põhimõtted lähevad kokku ka rohevõrgustiku eesmärkidega. Rohevõrgustiku koridorid ei välista detailplaneeringu elluviimist.</p>
		<p>3. Palun täpsustada <i>ilusa vaatega</i> tähendus ja põhjendus ning võimalik mõju kinnistule?</p>	<p>3. Ilusa vaatega alade säilitamine on oluline maastiku väärtuslikemate vaadete ja ilmete ning üldise miljöö säilitamiseks. Kõnealune maa-ala on ilusa vaatega alana märgitud juba kehtivas üldplaneeringus, seega koostatava üldplaneeringuga täiendavaid kitsendusi selles osas ei seata. Ilusa vaatega aladeks on määratud kaunid ja vaheldusrikkad maastikud, kus teedel liigeldes avanevad ilusad vaated maastikule ning vaated merele. Konkreetne piirkond on arvatud ilusa vaadete alade hulka Hellamaa-Nõmmküla maanteelt avaneva avara ja mitmekesise vaate tõttu rannikumaastikule. Valdav osa alast kattub kohaliku kaitse all oleva Peedu pangaga. Peedu panga kaitse eesmärk on tervikliku, visuaalselt meeldiva ja algupärase maastiku säilitamine looduslike liikide soodsa seisundi tagamisega ning avatud vaate hoidmisega merele. Alal esinevad koos muistsed riffimoodustised, esinduslik alvari taimekooslus, II ja III kaitsekategooria taimeliigid, pangalt avaneb kaunis ja vaheldusrikas vaade maastikule ja merele.</p> <p>Avatud vaadete säilitamiseks tuleb hoida vaated avatuna, vältida alade võsastumist ja metsastamist. Muhu valla omandis olevate Peedu pankade koosseisu kuuluvate Peedu ja Jaaniaru maaüksuste osas on vallal kavas heakorrad, mille käigus eeldatakse ka osa vaateid varjavast kõrghaljastusest.</p> <p>Ehitustegevus ilusa vaatega aladel on üldjuhul välistatud. Lubatud on see põhjendatud juhtudel, nt tee rajamine, väljakujunenud ajaloolise asustumustri ja külamiljöoga arvestava üksikelamu ehitamine arvestades ala väärtust, iseloomu ja avanevaid vaateid. Kasesääre maaüksus on juba</p>

		hoonestatud. Samuti on maaüksusel kehtestatud detailplaneering, mille elluviimist ilusa vaatega ala ei takista.
	4. Palun täpsustada <i>ilusa vaatega</i> tähendus ja põhjendus?	4. Vt eelmist vastust. Kassikäpa mü kuulub samuti roheline võrgustiku koridoride hulka.
	5. Kas Muhu Vallavalitsus kavatab kompenseerida kaitsealaks määratud maa-ala?	5. Peedu pangad võeti kaitse alla üldplaneeringu kehtestamisel 2008.a. Uue koostatava üldplaneeringuga täiendavaid kitsendusi ei seata. Kaitsealused maad on välja arvatud maksustatava maa hulgast (st selle eest ei pea tasuma maamaksu). Kassikäpa maaüksus on (ja oli ka enne ala kohaliku kaitse alla võtmist) maatulundusmaa sihtotstarbega. Ala kaitse alla võtmine ei takista maaüksuse kasutamist senisel otstarbel. Kohalikul omavalitsusel ei ole seadusjärgset kohustust kompenseerida piiranguid võimalikule tulevasele maakasutusele.
	6. Kas on kehtestatud detailplaneering elamukruntideks jagamiseks jõus? Või peaks esitama ettepaneku paranduseks üldplaneeringus?	6. Detailplaneering on hetkel jõus ja üldplaneering selle elluviimist ei välista. Kui aga mingil põhjusel peaks detailplaneeringu elluviimisest loobutama, siis toimuks maa kasutamine samadel alustel kui teiste väärtuslike põllumajandusmaade puhul. Kuna kõnealuses kohas on tegemist Saare maakonna mõistes keskmisest kõrgema boniteediga põllumaaga (boniteet 39), siis ei ole põhjendatud planeeringuala välja jätmise väärtuslike põllumaade hulgast.
	7. Kuigi omavalitsuse poolt on soovitatud hoone taastada, kas on võimalus uuel omanikul hoonet lammutada ja sihtotstarvet muuta?	7. Üldplaneering ei ütle, et hoone tuleb iga hinna eest rekonstrueerida, vaid et võimalusel tuleks säilitada/rekonstrueerida hoone algne välisilme. Hoone ei ole ei muinsus- ega ka kohaliku omavalitsuse kaitse all, seega ei saa vald ette kirjutada, et see igal juhul säilitada tuleb. Kui omanik leiab, et selle rekonstrueerimine ei ole võimalik/mõistlik, siis ei saa vald keelduda lammutusloa väljastamisest. Hetkel on Suurevalla maaüksus elamumaa funktsiooniga. Sihtotstarbe muutmine sõltub sellest, milleks see muuta soovitakse. Kui katastriüksust ei soovita hoonestada, siis maatulundusmaaks saab selle lihtsalt muuta. Kui soov oleks muuta maa sihtotstarve äri- või tootmiskaas, siis käib see üldjuhul läbi detailplaneeringu koostamise (sõltuvalt kavandatavatest tegevustest).
Rein Vaske 03.01.2019	1. Mitte kehtestada ilusa vaatega ala Kasesääre kinnistule. Kinnistul kasvav taimestik ei takista vaadet maanteelt ja Peedu pangalt mereni kuna on kallakuga mere poole ning kaetud madalate põõsaste ja üksikute puudega. Vaadet maanteelt merele takistab teeäärne maa-ala, mis kuulub Muhu vallale mitte Kasesääre kinnistule. Leiate, et mändide ja kadakate ulatuslik eemaldamine mõjutab tugevalt metsloomade ja lindude heaolu. Maakasutuse kitsendused, piirangud ja	1. Ilusa vaatega alade säilitamine on oluline maastiku väärtuslikemate vaadete ja ilmete ning üldise miljöö säilitamiseks. Kõnealune maa-ala on ilusa vaatega alana märgitud juba ka kehtivas üldplaneeringus, seega koostatava üldplaneeringuga täiendavaid kitsendusi selles osas ei seata, mistõttu ei saa sellega kaasneda ka kinnistu väärtuse langust. Kasesääre maaüksus on juba hoonestatud. Samuti on maaüksusel kehtestatud detailplaneering, mille elluviimist ilusa vaatega ala ei takista. Avatud vaadete säilitamiseks tuleb vältida alade võsastumist ja metsastamist. Muhu valla omandis olevate Peedu pankade koosseisu

		<p>kohustused mõjutavad negatiivselt kinnistu väärtust ning olemasoleva eramu arendamist võimalusi ning muudavad võimalusi kaasata investorid puhkeküla/äriprojekti läbiviimisel ning kasutada kinnistut laenu tagatiseks</p> <p>2. Kassikäpa kinnistu on väga sobiv märkida 'roheline koridori' alaks</p> <p>3. Eemaldada Kasesääre puhkeküla detailplaneeringu maa-alalt 'roheline koridori' märgistus. Detailplaneeringuga kavandatu kontseptsioon ise soosib ja tagab metsloomade loomuliku ja vaba liikumise, mistõttu ei ole selle rohekoridoriks märkimine vajalik.</p> <p>4. Peedu panga kaitsealal on väga õrna ja ebaühtlase pinnasega kus alvarite taastamisel tuleks puude ja põõsaste eemaldamisel olla ettevaatlik ning vältida rasketehnika kasutamist. Säilitada tuleks madalad ja vesised alad ning vältida lageraideid suurtel aladel. Kliima soojenemise ja põhjavee langemise vältimiseks tuleks võimalikult palju puid ja põõsaid säilitada. Maapinna eksponeerimine põhjustab põua ajal maapinna läbikuiivamist, muutes pinnase kõlbmatu taimedele, kariloomadele ja ulukitele jne.</p>	<p>kuuluvate Peedu ja Jaaniaru maaüksuste osas on vallal kavas heakorratööd, mille käigus eemaldatakse ka osa vaateid varjavast kõrghaljastusest. Nimetatud nõue ei puuduta niivõrd madalamal asuvaid alasid. Kindlasti ei eelda vaadete avatud hoidmine töid ulatuses, mis võiks oluliselt mõjutada metsloomade ja -lindude heaolu.</p> <p>2. Avalikustamisel olnud planeeringulahenduses kuulub Kassikäpa kinnistu roheline võrgustiku alade hulka.</p> <p>3. Muu Vallavalitsus leiab, et kuna kavandatud arendustegevus läheb kokku rohevõrgustiku kontseptsiooniga, siis ei ole vajadust üldplaneeringu lahendust muuta. Kasesääre kinnistu detailplaneering on kehtestatud ja üldplaneeringuga ei tehta ettepanekut selle kehtetuks tunnistamiseks. Üldplaneeringuga pannakse paika valla pikemaajalised ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused. Teie poolt kavandatud tegevused on küll roheline võrgustiku põhimõtetele kooskõlas, aga vallal puudub kindlus, et Teie poolt kavandatu ka sellisel kujul ellu viiakse. Näiteks juhul, kui maaomand peaks vahetuma, võib tekkida olukord, kus uuel omanikul on teistsugused soovid. Ta võib koostada uue detailplaneeringu ja kui rohevõrgustiku ala pole üldplaneeringu fikseeritud, on vallal võimatu nõuda, et ka tema oma plaanides vastavaid põhimõtteid järgiks.</p> <p>4. Õhukese pinnakattega alvaritel tuleb poollooduslike koosluste taastamisel ja vaadete avamisel võimalusel vältida rasketehnika kasutamist perioodil, mil see võib pinnast kahjustada. Alvarite taastamisel tuleb järgida Keskkonnaameti poolt koostatud juhendit, kus antakse suuniseid vajalike tööde tegemiseks. Kindlasti ei tähenda alvarite taastamine kõikide puude ja põõsaste eemaldamist. Oluline on säilitada ka puu- ja põõsagruppe. Taastatud alvarid on mitmekesisemad ökosüsteemid kui tihedad kadastikud ja pakuvad rohkem elupaiku nii taimedele kui loomadele.</p>
10.	Kaarel Tüür 17.01.2019	<p>võimaldada planeeringuga, tee-trassi rajamist Rannakülas, avalikuks kasutamiseks, mis läbib järgmisi punkte:</p> <p>a. 58*38'44 N 23*8'48 E</p> <p>b. 58*38'40,3 N 23*8'48,8 E</p> <p>c. 58*38'37,9 N 23*8'47,7 E</p> <p>d. 58*38'39,0 N 23*8'38,5 E</p> <p>Palun planeerida avalikuks kasutuseks mõeldud teetrassi edasine kulgemine lisatud pildil kujutatud, sinise joonega märgitud trassil. Selline trassi kulgemine</p>	<p>Nõustume, et Rannaküla (Tamse) laurtrile on vajalik näha ette avalikult kasutatav juurdepääs. Tegemist on merepääste seisukohalt olulise laurtriga. Välja pakutud teetrass läbib Ranna-Põitse hoiuala. Keskkonnaamet on asunud seisukohale, et uue tee rajamine hoiualale ei ole võimalik ning juurdepääs tuleb lahendada olemasolevate teede kaudu. Seega ei ole võimalik antud ettepanekut arvesse võtta.</p>

		häirib vähimal viisil kinnistute omanike ja jätab omanikele parimad võimalused kinnistute arendamiseks.	
11.	Maanteeamet 2 2.01.2019 kiri nr 15-2/18/55244-2	<p>1. Üldplaneeringu seletuskirjas ei ole arvestatud Maanteeameti lähteseisukohtade punktidega 2, 3, 7b, 7c, 7f ja 9.</p> <p>Lähteseisukohtade punktis 2 on kirjas: „<i>Planeeringu seletavas osas märkida, et riigiteede kaitsevööndisse üldjuhul hooneid mitte kavandada. Vastavalt Ehs § 70 lg 3 võib ehitiste kavandamisel kaitsevööndis kehtivatest piirangutest kõrvale kalduda ainult Maanteeameti nõusolekul eeldusega, et kavandatu ei ohusta ehitist (riigiteed) või selle korra kohast kasutamist.</i>“</p> <p>Lähteseisukohtade punktis 3 on kirjas: „<i>Arvestades riigiteede võimalikku teemaa laiendamise vajadust teede rekonstrueerimise käigus kaaluda riigiteedele 20 m laiuste tehnoloogiliste vööndite määramise vajadust äärmise sõiduraja välimisest servast, tee ohutuse tagamiseks, perspektiivseteks teede õgvendusteks ja laiendusteks, koguja- ja kergliiklusteede välja ehitamiseks, avalikes huvides vajalike tehnovõrkude- ja rajatiste paigutamiseks ning teede püsivust tagava veerežiimi parandamiseks. Maakasutustingimuseks seada, et tehnoloogilises vööndis ehitustegevuse planeerimisel tuleb tee ohutuse tagamiseks kaasata Maanteeamet.</i>“</p> <p>Lähteseisukohtade punktis 7b on toodud: „<i>Arendusalade juurdepääsude edasisel kavandamisel lähtuda üldplaneeringus näidatud juurdepääsuteede lahendusest ning näha ette ülejäänud olemasolevate juurdepääsuteede sulgemine.</i>“</p> <p>Lähteseisukohtade punktis 7c on kirjutatud: „<i>Liiklusele olulist mõju avaldavate arenduste (nt kaubanduskeskused jne) kavandamisel tuleb vältida nende planeerimist keskuse tegevusalast väljapoole, mis toob kaasa pendelliikluse.</i>“</p>	<p>1. Planeeringus seatud tingimus on kooskõlas Maanteeameti esitatud lähteseisukoha punktiga 2, kuna tingimuseks on seatud maanteeameti nõusoleku eeldus. Tegevusi tee kaitsevööndis reguleerib Ehitusseadustik. Seaduste kordamine üldplaneeringus ei ole otstarbekas, kuid üldplaneering annab üldised suunised ja põhimõtted asutuse suunamiseks ning tingimused maakasutuseks ja ehitamiseks. Seletuskirjas sätestatakse, et üldjuhul teekaitsevööndisse müra- ja saastetundlikke hooneid ei rajata, kui pole saadud Maanteeameti nõusolekut. Lisaks täiendatakse seletuskirja peatüki 0.8 punkti 5, et juhul, kui riigitee kaitsevööndis siiski kavandatakse müra- ja saastetundlikke arendustegevusi, peab arendaja arvestama liiklusest tuleneva müra jm kahjuliku mõjuga ja tagama normidele vastavuse läbi leevendavate meetmete tarvitusele võtmise ning finantseerimise. Muhu Vallavalitsuse hinnangul on Ehitusseadustikus kaitsevööndile seatud tingimused ning üldplaneeringu täiendav tingimus piisavad tagamaks, et teede kaitsevöönditesse ei rajataks hooneid, mis võiks negatiivselt mõjutada riigiteid või nende kasutamist.</p> <p>Soovitav tehnoloogiline vöönd (20 meetrit) kattub riigitee kaitsevööndiga, kus tegevusi reguleerib Ehitusseadustik. Juhul kui kavandatakse ehitustegevust, mis võiks ohustada teed, tuleb niikuinii kaasata Maanteeamet. Muhu Vallavalitsus ei näe vajadust eraldi tehnoloogilise vööndi määramiseks.</p> <p>Üldplaneeringus on liikluskorralduse üldistes põhimõtetes toodud, et üldplaneeringuga määratud äri- ja tootmise juhtotstarbega maa-alade juurdepääs lahendatakse ühe ristumiskohana. Lisaks märgime, et üldplaneeringuga kavandatud arendusaladele on olemasolev juurdepääs olemas, olemasolevate juurdepääsuteede sulgemist ei planeerita. ÜP täpsusaste ei võimalda ära lahendada kõiki juurdepääsuteede küsimusi. Need tuleb lahendada konkreetse detailplaneeringu või ehitusprojekti koostamise käigus ning riigiteede puhul tuleb kaasata Maanteeamet.</p> <p>Lähtudes kohalikest oludest ja väljakujunenud asustusstruktuurist ei ole Muhu Vallavalitsuse hinnangul antud punkti lisamine üldplaneeringusse vajalik ega põhjendatud. Liiva küla on kujunenud tugevaks tõmbekeskuseks, kuhu on koondunud valdav osa ettevõtlusest, teenusepakkujatest aga ka avalikest objektidest. Väljakujunenud olukord ei toeta liiklusele olulist mõju</p>

			<p>avaldavate arenduste kavandamist keskusest väljapoole ja pendelliikluse tekkimine on seega väga vähetõenäoline. Väikeettevõtlus, mille teke on igati soositud ja jätkusuutlikkuse seisukohalt teretunud ka mujal valla territooriumil, ei too kaasa olulist pendelliikumist.</p> <p>Punkte 7f ja 9 on käsitletud järgnevates punktides</p>
	<p>2. Liikluskorralduse üldistes põhimõtetes on maanteeameti kirja punkti 9 käsitletud ebapiisavalt.</p> <p>Lähteseisukohtade punktis 9 on kirjutatud: „Planeerimisel vältida müra- ja saastetundliku arenduse kavandamist riigitee kaitsevööndis. Juhul, kui riigitee kaitsevööndis siiski kavandatakse müra- ja saastetundlikke arendustegevusi, peab arendaja arvestama liiklusest tuleneva müra jm kahjuliku mõjuga ja tagama normidele vastavuse läbi leevendavate meetmete tarvitusele võtmise ning finantseerimise. Nimetatud kohustus peab olema fikseeritud üldplaneeringu seletuskirjas.“</p>	<p>2. Üldplaneeringu seletuskiri näeb ette, et teede kaitsevööndisse ei kavandata üldjuhul müra- ja saastetundlikke tegevusi va juhul kui on tee valdaja muu sisuga nõusolek. Muhu Vallavalitsuse hinnangul tagab antud punkt sisuliselt Maanteeameti nõude, kuid punkti täiendatakse, et <i>Juhul, kui riigitee kaitsevööndis siiski kavandatakse müra- ja saastetundlikke arendustegevusi, peab arendaja arvestama liiklusest tuleneva müra jm kahjuliku mõjuga ja tagama normidele vastavuse läbi leevendavate meetmete tarvitusele võtmise ning finantseerimise.</i></p>	
		<p>3. Maanteeameti kirja punkt 7d on kitsendatud põhimaanteele ja juhule, kui olemasolevad mahasõidud puuduvad. Seejuures on tähelepanuta jäetud kirja punkt 7f.</p> <p>Lähteseisukohtade punktis 7d on kirjas: „Väljaspool tiheasustusala tuleb vältida asustuse planeerimist kitsa ribana piki riigiteed ja riigitee erinevatele pooltele, mis toob kaasa vajaduse pidevaks riigitee ületamiseks.“</p> <p>Lähteseisukohtade 7f on kirjas: „Planeeringus tuleb määrata riigi põhimaanteele nr 10 Risti – Virtsu – Kuivastu – Kuressaare juurdepääsu põhimõtted ja perspektiivsete kohalike- ja kogujateede asukohad. Põhimaanteelega ühendamine toimub ainult üldplaneeringuga kavandatud teedevõrgu sõlmede</p>	<p>Muhu valla üldplaneeringus on asustuse suunamise üks olulisemaid põhimõtteid, et ehitamine toimub vastavalt väljakujunenud külatüübile ning järgida tuleb hoonete traditsioonilist paigutust teiste hoonete ja teede suhtes. Muhu vald on hajaasustuspriirkond, kus asustus ei ole traditsiooniliselt kitsa ribana piki riigiteed paiknenud. Sellise asustuse teket ei soodusta ka valla praegused arengupõhimõtted. Muhu Vallavalitsus ei näe vajadust keskmisest madalama liiklussagedusega kõrvalmaanteede puhul täiendavaid tingimusi lisada.</p> <p>Üldplaneeringu täpsusastmes ei ole otstarbekas lahendada üksikute mahasõitude küsimusi. Pigem tuleb need lahendada detailplaneeringute ja/või ehitusprojektide staadiumis. Üldplaneeringuga riigiteede äärde planeeritud arendusaladele on juurdepääs olemasolevate teede kaudu juba tagatud ning sellest tulenevalt ei ole vajalik uute juurdepääsude planeerimine. Väikeettevõtluse teket, mida ka ÜP-ga lubatakse, ei ole võimalik ette näha ja selleks otstarbeks juurdepääse planeerida. Seetõttu tulebki arendussoovi</p>

		<p><i>kaudu ning põhimaanteele ei ole lubatud rajada uusi samatasandilisi ristumiskohti. Olemasolevad üksikute kinnistute ristumiskohad säilivad senise maakasutuse tarbeks, kuid ei pruugi jääda Normidele mittevastavuse korral pikas perspektiivis säilitatavaks.</i></p>	<p>korral lahendada juurdepääsud teeomaniku, vallavalitsuse ja arendajaga koostöös. Seletuskirja täiendatakse põhimõttega et teedega külgnevatel aladel juurdepääsuks tuleb kasutada eelkõige kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigimaanteeaga.</p> <p>Meie hinnangul peaks praeguse maakasutuse tarbeks säilima põhimaantee mahasõidud. Kui planeeringut täiendada selgitusega, et olemasolevad üksikute kinnistute ristumiskohad säilivad senise maakasutuse tarbeks, kuid ei pruugi jääda normidele mittevastavuse korral pikas perspektiivis säilitatavaks, siis tuleb selgitada ka asjaolu, kelle kohustus on uute juurdepääsude tagamine. Ehk siis kui normidele mittevastav juurdepääs Maanteeameti poolt (näiteks liiklusohutuse kaalutlusel) suletakse, tuleb tagada olemasolevale maakasutusele uus juurdepääs Maanteeameti poolt ning lahendus leitakse Maanteeameti, vallavalitsuse ja maaomanikega koostöös. Muu Vallavalitsus vaatab antud punkti sõnastuse üle ning vajadusel täpsustab seda.</p>
		<p>4. Maanteeameti kirja punkti 5 on kitsendatud põhimaanteele. Lähteseisukohatde p 5 on kirjas: „<i>Planeerida juurdepääsud kinnistutele, millel juurdepääs avalikele teedele puudub, kuid on perspektiivselt vajalik (elamumaad, tootismaad jms). Planeeringu seletuskirjas kajastada, et kinnistute maakorralduslikul jagamisel tuleb juurdepääs riigiteele tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uutel moodustuvatel katastriüksustel puudub õigus igäihel eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt. Detailplaneeringu kohustuseta alade ehitustingimuste määratlemisel sätestada, et ehitustegevuse kavandamisel riigiteega külgneval alal tuleb juurdepääsuks reeglina kasutada kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega.</i>“</p>	<p>4. Muu Vallavalitsus nõustub ettepanekuga ning punktides 8 ja 9 laiendatakse kõikidele maanteedele (sh munitsipaalomandis olevatele teedele).</p>
		<p>5. Üldplaneeringust jääb arusaamatuks, mida on liikluskorralduse üldistes põhimõtetes punktis 14 mõeldud põhiteede võrgustiku all.</p>	<p>5. Antud tingimus on üle võetud Saare maakonnaplaneeringust. Muu valla kontekstis on mõeldud siiski eelkõige riigiteede võrgustikku (Muu vallas ei ole ükski tolmuvaba katteta riigitee vajalik juurdepääsuks riikliku või maakondliku tähtsusega sadamale). Muu Vallavalitsus täpsustab sõnastust, et oleks üheselt arusaadav.</p>

		6. Maanteeamet lähtub riigiteede arendamisel riiklikust teehoiukavast, mille koostamine toimub üleestilise tolmuvaba katte alla viimise pingerea alusel. Seetõttu ei saa Maanteeamet kooskõlastada üldplaneeringut, kus on määratud riigi kõrvalmaanteede tolmuvaba katte alla viimise tähtaeg.	6. Muhu Vallavalitsus võtab üldplaneeringust nimetatud tähtaja välja.
		7. Üldplaneeringus täiendavalt käsitleda taliteid.	7. Muhu vallas on ainsaks olulise tähtsusega taliteeks Virtsu-Kuivastu jäätee, mis kulgeb valdavalt mööda merd (jäädes seega üldplaneeringu alast välja). Üldplaneeringus saaks kajastada vaid jäätee „otsa“ maismaal ning määratleda see avaliku kasutusega teeks, näidates nii ära avaliku huvi. Muhu Vallavalitsus täiendab üldplaneeringut taliteid puudutava osaga.
		8. Käsitleda jalgratta- ja jalgteede trassi asukohta üldplaneeringu kaardil kas väga konkreetselt või sõnastada planeeringu seletuskirjas täpsemalt üldplaneeringu ja teeprojekti vaheline seos.	8. Muhu Vallavalitsuse hinnangul on jalgratta ja jalgteede käsitus üldplaneeringu täpsusastmes piisav.
		9. Valla kodulehel üldplaneeringu seletuskirja avamisel kuvatakse lehekülje päises eksitavalt Lehtse Vallavalitsuse nime.	9. Viga parandatakse.
12.	Kaitseministeerium 22.01.2019 nr 12-1/19/5013	1. Kajastada riigikaitse ehitise Muhu linnaku piiranguvööndit lisaks üldplaneeringu seletuskirjale ka üldplaneeringu joonisel.	1. Võtta arvesse
		2. Üldplaneeringus ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise aruandes kasutada Kaitseleidi lasketevõime kohta Koguva karjääris mõistet „ajutiselt kasutatav laskeväljaõppeala“.	2. Võtta arvesse
13.	Robert ja Krista Parsons 23.01.2019	Korrigeerida üldplaneeringus Lepiku külatee (tee nr 4780109) kasutust. Lepiku külatee hargneb kaheks ning praeguses lahenduses on perspektiivse avaliku kasutusega teeks määratud lõunapoolne haru, mis on pinnaste. Tegelikult kasutatakse peamiselt kruuskattega põhjapoolset teeharu.	Võtta arvesse
14.	Kaja Roosipuu 22.01.2019	1. Üldplaneeringu nimetus aadressiribal on Lehtse Vallavalitsus.	1. Võtta arvesse, parandada.
		2. Valla kodulehel olevaid linke ei õnnestunud avada.	2. Lingid kontrolliti üle ning kõik lingid olid töökorras.
		3. Üldplaneeringus esinevad mitmed vastuolud maaparandussüsteemide andmetes. Esitasite soovitusel kuidas temaatikat paremini avada.	3. Võtta arvesse ning üldplaneeringu seletuskirja täiendatakse ja parandatakse maaparandussüsteemide puudutavas osas.

		4. Lisada üldplaneeringusse ettepanek Väikese väina õhuliinid demonteerida ning võimalusel seada ka vastav tähtaeg.	Üldplaneeringuga ei saa seada Teie poolt soovitatud tegevusele tähtaegsid, kuid planeeringulahendust täiendatakse soovitusel asendada tulevikus Väikese väina tammil olevad õhuliinid maakaabliga.
15.	Maa-amet 24.01.2019 nr 6-3/19/1718	1. Eku kinnisasja (47801:001:0751) osas lõpliku seisukoha võtmiseks tuleks Muhu Vallavalitsusel edastada Maa-ametile Keskkonnaameti seisukoht kinnisasjale kavandatud tegevuste osas.	1. Muhu Vallavalitsus küsib Keskkonnaametilt vastava seisukoha ning edastab selle Maa-ametile esimesel võimalusel.
		2. Seletuskirja eelnõu Lisas 8 olevas tabelis on loetletud Muhu vallas olevad maardlad, sh Tupenurme kruusamaardla, mis keskkonnaregistri andmetel on ammendunud ja keskkonnaregistri maardlate nimistust kustutatud. Seletuskirja Lisas 8. Maardlad olevast tabelist eemaldada Tupenurme kruusamaardla kirje.	2. Kuna andmed ajas muutuvad ning värskem seis on kättesaadav keskkonnaregistrist ei ole maardlate loetelu kandmine üldplaneeringu lissasse otstarbekas. Lisa 8 kustutatakse ning seletuskirja täiendatakse viitega keskkonnaregistri.
		3) Maavarale juurdepääsu säilimise tagamiseks täiendada väärtuslike põllumajandusmaade peatükki järgmise põhimõttega: „ <i>Väärtuslikud põllumajandusmaad ja kohaliku tähtsusega põllumajandusmaad ei ole takistuseks kaevandamislubade taotlemisel ja andmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel. Maardlate kasutuselevõtul võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb eelnevalt kaaluda kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele.</i> “	3. Võtta arvesse
		4) Maavarale juurdepääsu säilimise tagamiseks täiendada üldplaneeringu seletuskirja peatükki 6.5. järgmise põhimõttega: „ <i>Rohelise võrgustiku koridorid ja tugialad ei ole takistuseks kaevandamislubade taotlemisel ja andmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel. Rohelise võrgustiku ja tugialade toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks.</i> “	4. Võtta arvesse

16.	Peeter Mänd 24.01.2019	Loobuda Paenase küla Ivardi (47801:002:0037) maaüksuse põhja ja idapoolse osa, Hallipõllu maaüksuse (47801:001:0386) idapoolse osa ja kogu massiivi (sh ka Tõnise, Halli ja Vana-Abro kinnistute osad) määramiseks väärtuslikeks põllumajandusmaadeks.	Väärtuslike põllumajandusmaade temaatika ning põllumaade piirid vaadatakse üle ja vajadusel korrigeeritakse.
17.	Aivo Vard 26.01.2019	Kajastada Nõmmküla Leparurga katastriüksus (47801:001:0727) üldplaneeringu maakasutusplaani elamumaana.	Muhu valla üldplaneeringus ei reserveerita eraldi elamumaa juhtotstarbega maa-alasid. Elamuehitus on lubatud aladel, kus see ei ole välistatud (ehitustegevust üldjuhul välistavad alad on väärtuslikud põllumajandusmaad, avalikult kasutatavatel teedelt raskesti ligipääsetavad alad, looduslikud pühapaigad ning ilusa vaatega alad). Olulisimaks põhimõtteks asustuse kavandamisel on väljakujunenud ajaloolise asustumustri järgimine, ehk ehitamine toimub vastavalt välja kujunenud külatüübile. Järgida tuleb hoonete traditsioonilist paigutust teiste hoonete ja teede suhtes. Leparurga maaüksusele on ehitusõigus juba antud ning üldplaneering maaüksusele täiendavaid kitsendusi ei sea. Kuna Leparurga katastriüksuse sihtotstarve on maatulundusmaa, ei oleks korrektne maaüksuse elamumaana näitamine.
18.	Marve Järv 28.01.2019	<p>1. Määrata üldplaneeringus ujumiskohana ajalooliselt kasutuses olnud küla supluskoht - Järsuka.</p> <p>2. Planeeritavaks puhkealaks on Koeranina väga hea, juhul kui õnnestub sinna ka juurdepääsu tee tekitada.</p> <p>3. Võtta valla kasutusse tee, mis viib ujumiskohani ja on juurdepääsuks ka kolmele talule - Veski, Rehe ja Laine. Leiate, et kõik teed mille taga on rohkem kui 3 talu, võetaks automaatselt üldkasutusse.</p>	<p>Hetkel on antud supluskoht üldplaneeringus määratletud. Kuna ujumiskoht asub eramaal tuleb peale üldplaneeringu kehtestamist täiendavalt kokku leppida maa kasutamise ja hooldamise kord.</p> <p>2. Koeranina puhkeala asub hoiualas. Uute juurdepääsuteede kavandamine alale ei ole kooskõlas hoiuala kaitse eesmärkidega. Seega saab juurdepääsuna kasutada vaid olemaolevaid teid ja radu ning meritisi juurdepääsu. Mootorsõidukiga alale juurdepääsu ette pole nähtud. Olemasolevate teede ja radade kasutamine toimub vastavalt keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 33 sätestatule ning vajadusel lepatakse maaomanikega täiendavalt üksikasjades kokku.</p> <p>3. Ujumiskohani viiv tee on hetkel üldplaneeringus märgitud perspektiivse avalikult kasutatava teena. Samuti on perspektiivsete avaliku kasutusega teede puhul lähtutud põhimõttest, et eratee, mis teenindab vähemalt kolme elukondliku hoonestusega maaüksust, peaks olema avaliku kasutusega. Üldplaneeringus on sätestatud erateede avalikuks kasutuseks määramise põhimõtted ning määratud on perspektiivsed avaliku kasutusega teed, kuid üldplaneering ei muuda veel teed avalikult kasutatavaks. Tee avalikuks kasutamiseks määramiseks on ikkagi vajalik maaomanikega vastavad lepingud sõlmida.</p>

		4. Pädaste külas on olemas kaks tuletõrje veevõtukohta, aga neid ei saa kasutada. Kas on võimalik kuidagi "nõuda" nende korrastamist ja nõuetele vastavusse viimist?	4. Üldplaneeringuga ei saa nõuda veevõtukohtade korrastamist ja nõuetele vastavusse viimist, saab vaid seada kasutus- ja hooldustingimusi ning serveerida alasid tuletõrjeveevõtukohtade rajamiseks. Praeguses planeeringulahenduses on võrgustiku tihendamise eesmärgil määratud üldplaneeringusse täiendavad tuletõrje veevõtukohtad suuremates külakeskustes ning aladel mis jäävad olemasolevast võrgustikust kaugemale. Kindlasti ei ole ka üldplaneeringus välja toodud võrgustik piisavalt tihe tagamaks kõikides piirkondades vajaminevat välist tuletõrje veevarustust. Eesmärk on tuua välja kriitilisemad piirkonnad. Tuletõrjeveevõtukohtade väljaehitamine saab toimuda valla, Päästeameti, arendajate ja maaomanike koostöös.
19.	Kuressaare Veevärk 30.01.2019	Planeerida Liiva külas uue puurkaevu rajamine Muhu vallale kuuluval Raunmäe kinnistul kat.nr. 47801:004:0513.	Võtta arvesse
20.	Ülo Laanoja 30.01.2019	<p>1. Soovisite teada, millisele kinnistule on kavandatud planeeritav tuletõrje veevõtukoht ning kas mõne maaomanikuga on selles osas ka läbirääkimisi peetud.</p> <p>2. Võiküla lautri juurde viiva eratee avalikku kasutusse määramise osas vaid planeeringulahenduses välja toodud variandi kasutamine ei ole mõistlik. Alternatiivina pakute välja Aadu ja Jüri kinnistu vahelt külasiseselt teelt Kadakamarja kinnistuni viivat teed ning teesõbra, mis läheb endise silohoidlani ja sealt edasi põllumaale.</p> <p>3. Võiküla juurdepääsutee osas kaaluda praegu planeeringulahenduses toodud kõrgepingeliini alusele teele alternatiivina Kuivastust mööda mereäärt alajaamani kulgevat pinnaseteed.</p> <p>4. Kas Võikülas asuv kaitsealuse liigi püsielupaik on hoiuala sees või väljas (nagu on märgitud üldplaneeringu kaardil).</p> <p>5. Juhul kui detailplaneeringu algatamise vajaduse üle otsustab kohalik omavalitsus kaalutusotsuse alusel, ei pruugi olla tagatud avalikkuse piisav kaasamine ning</p>	<p>1. Üldplaneeringu kaardil näidatud asukohad on tinglikud, tähistades eelkõige piirkondi, kuhu tuletõrje veevõtukohta rajamine on kõige pakilisem. Täpsed veevõtukohtade asukohad selguvad projekteerimise ning maaomanikega kokkuleppe saavutamise tulemusel. Hetkel ei ole maaomanikega läbirääkimisi veel alustatud.</p> <p>2. Üldplaneeringus perspektiivse avaliku kasutusega tee määramine ei tekita veel õigustatud ootust, et antud tee kindlasti ka avalikku kasutusse saab. Tee avalikku kasutusse määramiseks on vajalik maaomanikega vastavate notariaalsete lepingute sõlmimine. Üldplaneeringu täpsusastmes ei ole võimalik hinnata kõikide perspektiivsete avaliku kasutusega teede puhul nende täpset kulgemist. Võimalik on, et kokkuleppel maaomanikega jõutakse planeeritud erinevale tulemusele. Kõikide võimalike alternatiivide kandmine kaardile muudaks planeeringukaardi raskesti loetavaks. Üldplaneeringus pannakse paika erateede avalikuks kasutuseks määramise põhimõtted ja soovituslikud trassid.</p> <p>3. Võtta arvesse</p> <p>4. Kaitsealuse liigi püsielupaik on küll arvatud Natura 2000 võrgustikualade hulka, kuid on siseriiklikult kaitse all püsielupaigana, mitte hoiualana.</p> <p>Koostatava üldplaneeringu üheks eesmärgiks oli muu hulgas vähendada üleregulatsiooni planeerimisvaldkonnas ning võimaldada paindlikumalt hinnata detailplaneeringute koostamise vajadust. Praegu kehtiva</p>

		<p>asjast huvitatud isikud ei pruugi saada õigeaegselt informeeritud.</p>	<p>üldplaneeringu lahenduse korral tuleb äri- või tootmismaa arendamisel igal juhul algatada detailplaneeringu koostamine sõltumata kavandatava tegevuse mastaabist ning kaasnevatest mõjudest. Planeeringu koostamine on pikaajaline ja kulukas protsess ning kõikidel juhtudel planeeringu koostamise nõudmine koormab liialt maaomanikke ning pidurdab valla arengut. Kuna äri ja tootmise alla liigitub väga lai valik erinevaid tegevusi on väga keerukas välja tuua juhtumeid, millal detailplaneeringu algatamine on otstarbekas ning millal mitte.</p> <p>Kohalik omavalitsus peab kaalutlusotsuse alusel hindama muu hulgas ka võimalikku avalikku huvi. Muhi vald omab pikaajalist kogemust detailplaneeringute koostamise korraldajana ning omab piisavat pädevust vastavate otsuste langetamisel. Vajadusel saab vallavalitsus küsida seisukohti ka võimalikelt asjast huvitatud isikutelt või võtta eksperthinnangu. Lisaks detailplaneeringu algatamisele on võimalik avalikkust kaasata ka läbi projekteerimistingimuste avatud menetluse. Kaalutlusotsuste puhul on vald viimasel ajal üha enam asunud viimatiniimetatud lahendust kasutama, kuna see on asjast huvitatud isikule oluliselt vähem koormav ning vähesema ajakuluga, kuid puudutatud isikud saavad protsessi kaasatud.</p>
21.	Erik Noor 31.01.2019	<p>1. Täiendada üldplaneeringut viisil, mis kajastaks Lalli külas paikneval Paepealse kinnistul (katastriüksus 47801:005:0391) kavandatavaid tegevusi. Enamik katastriüksusest on ette nähtud Rannaniidi hoiualal poolloodusliku koosluse taastamiseks ja säilitamiseks, eelkõige karjatamiseks. Samuti soovite säilitada ja korrastada katastriüksusel paikneva metsa ning loodushoiutöödega hõlmamata alale rajada eluhoone ja võimalusel ka üksikuid kõrvalhooneid.</p>	<p>Üldplaneeringuga ei lahendata ära üksikute katastriüksuste kasutusotstarbeid vaid pannakse paika maa kasutamise üldised suunited ja tingimused. Üldplaneering toetab poollooduslike koosluste taastamist ning hooldamist. Üldplaneeringu printsiipide kohaselt on hoonestuse taastamine eelkõige võimalik majapidamiste algsetes asukohtades. Samuti võimaldab üldplaneering hajaasustuse põhimõttel hoonestuse rajamist uutes asukohtades, kui jälgitakse küla struktuuri ning ehitustegevust ei kavandata seda üldjuhul välistavale alale. Muhi valla üldplaneeringuga ei seata kitsendusi, mis välistaks katastriüksuse kasutamise Teie poolt kirjeldatud viisil, küll aga tuleb antud juhul silmas pidada, et kõnealune katastriüksus asub kogu ulatuses Rannaniidi hoiualal, kus looduskaitseadusest lähtuvalt on ehitusõiguse saamiseks vajalik hoiuala valitseja nõusolek. Üldplaneeringuga hoiuala piire muuta või hoiualale ehitusõigust määrata ei saa.</p>
		<p>2. Korrigeerida üldplaneeringu kaardil näidatud teede asukohti ja ulatust. Paepealse kinnistule viiv tee lõpeb rendilepinguga hõlmatud karjatamiseks ette nähtud maa-ala piiril. Lalli küla ja Püssina panga vahelisele alale on kantud teede rägastik, mis looduses kujutab mets- ja kariloomade tekitatud radasid ja eelmisel sajandil kalurite poolt püügivahendite hooldamise ja hoiustamise</p>	<p>2. Üldplaneeringule kantud teed on pärit Eesti topograafia andmekogu (ETAK) andmetest ning on kantud ka põhikaardile. Nimetatud teede puhul on tegemist taustainfoga, mis ei sea mingeid piiranguid ega kohustusi ega anna ka mingeid täiendavaid õigusi. Kuna aga ka ETAK andmetes võib olla vigu, kontrollib Vallavalitsus olukorra looduses üle ning kui reaalselt teed ei eksisteeri, siis eemaldatakse see üldplaneeringu kaardikihilt.</p>

		tulemusel tekkinud lagendikke. Teete ettepaneku kajastada vaid piki mereranda kulgevate teede Lalli sadama ja Sääre laetri vahel.	
22.	MTÜ Õpituba 31.01.2019	<p>1. Vaadata üle üldplaneeringu peatükis 5.5.1 „Liikumisrajad“ toodud punkti 7, mille kohaselt tuleb korraldada aastaringne radade ja puhkealade hooldus. Toote välja, et erinevate loodusradade hooldus on küllaltki kulukas tegevus, mistõttu võib olla tavaline olukord, kus talveperioodil või suurvee ajal on teatavad lõigud või rajad läbimatud ning kõigi lõikude lahtiajamine talveperioodil ei pruugi olla majanduslikult võimalik ega otstarbekas.</p> <p>2. Sama peatüki punktis 8 on toodud radade viidastuse nõue, kuid olulisem viidastusest on see, et rajal oleks tagatud arusaadav märgistus ja raja alguses vajalikud infostendid.</p> <p>3. Punktis 9 seatud nõue kasutada sarnast, Muhu eripära rõhutavat viidastust võiks olla soovituslik, mitte kohustuslik.</p> <p>4. Kaaluda võimalust, et maaomaniku ja loodusraja haldaja/hooldaja nõusolekul võiks liikumisradadel lubada ühekordseid tegevusi ATV-de või väiksemate mootorsõidukitega, kui on tagatud riskide maandus ja informatsioon.</p> <p>5. Peatükis 5.5.2 „Puhkekohad ja telkimisalad“ kasutatakse läbivalt mõistet „vihma eest varjav varikatusealune“, kuid tegelikkuses on puhkekoha mõte olnud eelkõige see, et inimesed saaksid puhata ja soovi korral einestada. Samuti ei saa telkimine ja lõkke tegemine olla alati välistatud ning planeeringut tuleks täiendada täpsustusega, et need tegevused on lubatud kui puhkealal on selleks ette valmistatud vastavalt märgistatud kohad.</p> <p>6. Alapeatükis 5.5 on eraldi ära toodud, et alade kasutamise ja hooldamise korra kehtestab KOV ning see võiks kehtestada ka täpsemad reeglid, sh. näiteks erinormid viidastusele, märgistusele, varikatustele.</p>	<p>1. Võtta arvesse ning antud punkti sõnastus vaadatakse üle ja täpsustatakse. Seletuskirja lisatakse, et soovituslik on liikumisradade alguses anda rajal liiklejatele informatsioon raja seisukorra kohta.</p> <p>2. Võtta arvesse. Sõnastus vaadata üle ja täpsustada</p> <p>3. Võtta arvesse. Muhu eripära rõhutava viidastuse kasutamine märgitakse soovituslikuks.</p> <p>4. Liikumisradade korrashoiu ja kasutamise ohutuse tagamise eesmärgil on otstarbekam, kui nimetatud erandi võimalust üldplaneeringusse sisse ei kirjutata.</p> <p>5. Antud peatükki täpsustatakse ning märgitakse, et katusealuse rajamine on soovituslik. Mõistlik on hoida selgelt eraldi puhkekoha ja telkimisala mõisted. Hetkel on need vähesed kohad, kus telkimine on ette nähtud, kavandatud valla maadele. Puhkealad on ette nähtud kohtades, mis pole telkimiseks sobilikud või asuvad eramaadel. Üldplaneeringu seletuskirja täiendatakse selgitusega, et üldplaneeringuga määratud puhke- ning telkimiskohtade loend ei ole lõplik ega ole ka takistuseks täiendavate rajamiseks, kui selleks on olemas maaomanike ning vajadusel Keskkonnaameti nõusolek.</p> <p>6. Antud punkti eraldi välja toomine üldplaneeringus ei ole otstarbekas. Valla maadel kehtestab puhkealade kasutamise ja hooldamise korra ning tagab selle info kättesaadavuse kohalik omavalitsus, kuid antud punkt hõlmab ka eraomanduses olevaid puhkekohti, kus vallapoolne reguleerimine ei pruugi olla asjakohane.</p>

		<p>7. Täiendada üldplaneeringu teede- ja tehnovõrkude plaani Muhu saart ümbritseva suure matkaraja perspektiiviga või vähemalt põhjaringiga Kuivastust Koguvani.</p> <p>8. Lisada Piiri puhkealale planeeritav ja loodetavasti 2019.a. kevadel avatav Muhu loodus- ja õpperada ning täpsustada Piiri küla puhke- ja spordialale märgitud parkla ja puhkekoha asukohta.</p> <p>9. Tuua üldplaneeringu keskkonamõjud strateegilise hindamise aruandes välja teede kastmisele lisaks ka teisi alternatiivseid võimalusi nagu ajutiste kiiruspiirangute seadmine ja lamavate politseinike paigaldamine, mis aitaksid suvisel kõrgperioodil kaasa liikluse rahustamisele ja teede tolmuvabaks muutmisele.</p>	<p>7.Võtta arvesse ning üldplaneeringut täiendatakse vastavalt.</p> <p>8. Võtta arvesse. Parkla ja puhkekoha asukohad kaardil täpsustatakse. Piiri puhkealale planeeritav loodus- ja õpperada lisatakse planeeritavate puhkealade loetelusse, kuid tulenevalt kaardi täpsusastmest ei ole matkaraja kulgemist võimalik kaardile kanda. Ala jääb maakasutusplaanil reserveeritud puhke- ja virgestusrajatiste maa-alale.</p> <p>9. Ettepanekus on toodud meetmed, mille põhieesmärk on liiklusohutuse suurendamine, kuid kaudselt (sõltuvalt asukohast) võivad need kaasa aidata ka välisõhu seisundi parandamisele. Probleemiks on asjaolu, et kruusateedele, kus tolmu teema on kõige aktuaalsem, ei ole tehniliselt võimalik lamavaid politseinikke paigaldada. Keskkonnamõjude strateegilise hindamise aruannet täiendatakse. Sealhulgas lisatakse klausel, et igakordselt tuleb juhtumipõhiselt analüüsida konkreetset olukorda ning meetmete sobivust ja põhjendatust.</p>
23.	Kristi Oll 31.01.2019	<p>1. Kaaluda võimalust Simiste külas Andruse katastriüksuse (47801:008:0016) juhtotstarbe muutmist elamumaaks ning vähendada ehituskeeluvööndi piiri kuni hoiuala piirini.</p> <p>2. Selgitada millistel kaalutlustel on Andruse katastriüksuse (47801:008:0015) planeeritav juhtotstarbe määratud äri- ja tootmiskaaks ning kas soovi korral oleks mõeldav ka selle katastriüksuse juhtotstarbe muutmine elamumaaks.</p>	<p>1. Muhu valla üldplaneeringus ei reserveerita eraldi elamumaa juhtotstarbega maa-alasid. Elamuehitus on lubatud aladel, kus see ei ole välistatud (ehitustegevust üldjuhul välistavad alad on väärtuslikud põllumajandusmaad, avalikult kasutatavate teedelt raskesti ligipääsetavad alad, looduslikud pühapaigad ning ilusa vaatega alad). Olulisimaks põhimõtteks asustuse kavandamisel on väljakujunenud ajaloolise asustumustri järgimine, ehk ehitamine toimub vastavalt välja kujunenud külatüübile. Järgida tuleb hoonete traditsioonilist paigutust teiste hoonete ja teede suhtes. Üldplaneeringut täiendatakse ettepanekuga ehituskeeluvööndi vähendamiseks Andruse katastriüksusel.</p> <p>2. Ala reserveeriti ärimaana juba hetkel kehtiva üldplaneeringu koostamisel soodustamiseks sadamate tagalates ärimaa arendamist, andes nii sadamale lisafunktsiooni ja võimaldades piirkonna mitmekülgsemat arengut. Sadamate tagamaade mitmekülgne arendamine on ka üks koostatava üldplaneeringu põhimõtteid. Kui maaomanik on veendunud, et ei soovi katastriüksust äri- või tootmiskaana arendada, siis loomulikult ei sunnita seda tegema ning vald eemaldab vastava juhtotstarbe reserveeringu. Ala elamumaana arendamine saab toimuda hajaasustuse põhimõttel.</p>
24.	Annika Anton 31.01.2019	<p>1. Muhu vald peaks toetama väärtuslikul maastikul asuva vana taluaseme taastamise võimalust ning detailplaneeringuga arvama kaitse alt välja õuemaa</p>	<p>1. Muhu valla üldplaneering toetab igati vanade talukohtade taastamist. Muhu valla üldplaneeringuga ei seata kitsendusi, mis välistaks katastriüksuse kasutamise Teie poolt kirjeldatud viisil, küll aga tuleb antud</p>

	<p>vanas Leitallika talukohas (Nonnu katastriüksus), käsitledes seda võrdväärselt piirneva Kruusiaugu katastriüksusega samal kaitsealal. Ajaloolises talukohas on säilinud endise taluhoonestuse varemed, looduses on selgelt tuvastatavad nii endine õuema kui ajaloolised kõlvikute jaotused.</p>	<p>juhul silmas pidada, et kõnealune katastriüksus asub Tupenurme Pankade kaitsealal, kus looduskaitseadusest lähtuvalt on ehitusõiguse saamiseks vajalik kaitseala valitseja nõusolek. Üldplaneeringuga kaitseala piire muuta või kaitsealale ehitusõigust määrata ei saa. Ehitustegevus kaitsealal tuleks reguleerida kaitse-eeskirja uuendamisel</p>
	<p>2. Üldplaneeringu punktis 3. Maa- ja ruumikasutuse määramine, on märgitud et kohalik omavalitsus võib põhjendatud juhul lubada ehitamist (nt tee rajamine, väljakujunenud ajaloolise asustumustri ja külamiljööga arvestava üksikelamu ehitamine) ehitustegevust välistavatel aladel. Samas projekteerimistingimuste taotlemisel kooskõlastab vald looduskaitsealadel sellised taotlused Keskkonnaametiga, kes reeglina välistab igasuguse sellise tegevuse. Kas vald saab siinjuures reaalselt teha erandeid vaatamata Keskkonnaameti seatud ehitustegevust välistavatele piirangutele?</p>	<p>2. Kirjeldatud olukorras ei ole vallal õigust teha erandeid Keskkonnaameti poolt seatud piirangute osas. Looduskaitseadus sätestab muuhulgas, et kaitsealal ei või ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta lubada ehitada ehitusteate kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, anda projekteerimistingimusi ega ehitusluba. Kohalik omavalitsus peab ehitustegevuse reguleerimisel olema veendunud, et soovitud tegevus on kooskõlas nii üldplaneeringuga kui ka on tagatud seadusest tulevad nõuded.</p>
	<p>3. Nii üldplaneeringu koostamisel kui Tupenurme maastikukaitseala kaitse-eeskirja menetlemisel teha ettepanek arvata kaitse alt välja õuema vanas Leitallika talukohas (Nonnu katastriüksus), käsitledes seda võrdväärselt piirneva Kruusiaugu katastriüksuse õuemaaga samal kaitsealal, et oleks edaspidi tagatud eramaomanike võrdne kohtlemine.</p>	<p>3. Ehitusõiguse andmine maastikukaitsealal tuleb lahendada kaitse-eeskirja uuendamisel, mis on üldplaneeringu koostamisest eraldiseisev protsess. Muhu Vallavalitsus toetab ajaloolise hoonestuse taastamist kaitsealal ning on valmis tegema vastavasisulise ettepaneku kaitse-eeskirja uuendamisel ka Keskkonnaametile.</p>
	<p>4. Sageli järgneb riigimaa enampakkumisel müügile metsa lageraie, ning kavandatav rohevõrgustik või väärtusliku maastiku ja vaadetega ala tegelikkuses kaob, kuna valla poolt ei seata sellise maa müügiks piiranguid. Puudub reaalselt võimalus kavandatavate rohekoridoride või väärtuslike vaadetega maade kui terviku pikaajaliseks säilimiseks koos külamiljööga. Vallas loodusturismi arengu potentsiaali arvestades oleks võimalik aga uuesti matka- või jalgratta radadena edukalt kasutusele võtta just vanad küladevahelised teed, mis kulgevad läbi erinevate väärtuslike saarele omaste maastike ning siduda need erinevate huvipunktidega nagu pärandkultuuriobjektid jms.</p>	<p>4. Rohevõrgustiku määramise eesmärk ei ole ega saagi olla raietegevuse takistamine. Rohevõrgustiku aladel ei ole raie (sh lageraie) keelatud ja üldplaneeringuga ka selliste kitsenduste seadmine ei oleks otstarbekas ning piiraks liialt maaomanike õigusi oma vara kasutada ja käsutada. Samuti ei saa vald seada maa müügile piiranguid (va juhtudel, mis on kirjeldatud kinnisasja omandamise kitsendamise seaduses). Üldplaneering toetab igati olemasolevate külavaheteede kasutuselevõttu liikumisradadena ning ühtse, erinevaid huvipunkte siduva võrgustiku loomist.</p>

		<p>5. Üldplaneeringuga kavandatud liikumisradade kavandamise kõrval tuleb vältida isetekkeliste ATV ja ratsaradade kasutust, mille marsruutide rajamisel ei ole läbi räägitud eramaa omanikega, et mitte kahjustada maaomanike huve ja olemasolevaid teekatteid (nt ka praegu ratsarajana kasutatavaid külavaheteid või kruusakattega teid ei ole teinekord võimalik enam jalgrattaga kahjuks läbida).</p>	<p>5. Üldplaneeringuga ei ole võimalik reguleerida isetekkeliste, maaomanikega kooskõlastamata ATV-de ja ratsaradade tekkimist. Olukorra leevendamiseks soovimegi välja töötada matkaradade võrgustiku, ning radade hooldamise- ja kasutamise korra. See võimaldaks reguleerida nii raja liiki (kas rada on mõeldud jalgsi, jalgrattaga või ratsa liikumiseks). Seeläbi ehk õnnestub tõsta matkahuviliste teadlikkust ning võimaldada teha paremaid valikuid.</p>
		<p>6. Täpsustada kuidas arvestatakse üldplaneeringuga Tupenurme karjääri alale kavandatud puhke- ja virgestusmaal maaomanike huve ja mis ajaperspektiivis sellise ala rajamine on kavandatud?</p>	<p>6. Nimetatud maa-ala on puhke- ja virgestusmaaks määratud juba kehtivas üldplaneeringus ning hetkel koostatava üldplaneeringuga täiendavaid kitsendusi ei seata. Üldplaneering kavandab maakasutust arvestades maa-ala arenguperspektiivi seadmata kohustust arendustegevus ellu viia. Ehk siis kui puhke- ja virgestusmaa ala on ette nähtud eramaale, siis ei saa vald kuidagi kohustada maaomanikku seda ala välja ehitama. See tähendab, et üldplaneering annab võimaluse, mitte ei kohusta. Tupenurme karjääri puhkeala väljaarendamine ei ole hetkel valla prioriteet ning puudub ka selge nägemus sellest, milliseid tegevusi sinna ette näha. Seega on vähetõenäoline, et lähima 5 aasta jooksul seal midagi arendama hakataks. Tegevused puhkealade väljaarendamiseks nähakse ette arengukava tegevuskavas ning viiakse ellu vastavalt reaalsetele võimalustele ja vajadustele. Kui kunagi jõutakse ala välja arendamiseni, kaasatakse sellesse kindlasti ka piirnevad maaomanikud. Üldjuhul on vald puhkealade kavandamisel kas koostanud detailplaneeringu või viinud läbi projekteerimistingimuste avatud menetluse, mis tähendab seda, et puudutatud isikuid informeeritakse kavandatavatest tegevustest ning kõigil on võimalus esitada ettepanekuid ja vastuväiteid.</p>
		<p>7. Kas vald näeb ette eramaatükkide ostmise, võimaluse riigi või valla omandis olevate maatükkidega vahetuse teostamiseks? Maade tagastamise protsessis ei kompenseeritud õigusjärgsetele maaomanikele nimetatud karjääri rajamisega tekitatud varalist kahju, rikutud ligipääsu ajaloolistele maatükkidele ning nende osalist hävitamist karjääri tekitamisega.</p>	<p>7. Üldjuhul vald eramaid ei osta. Maade ostmist/vahetamist kaalutaks vaid siis kui esineb oluline avalik huvi mingi arenduse vastu, mis olulisel kitsendab eramaa kasutamist senisel viisil. Riigimaade vastu vald eramaid vahetada ei saa, kuna selles osas puudub meil otsustusõigus. Kahjuks ei olnud omandireformiga võimalik lahendada kõike ebaõiglust, mis maade natsionaliseerimisega kaasnesid. Üldplaneeringuga ei saa lahendada maareformi puudujääke.</p>
<p>25.</p>	<p>MTÜ Tuuletehnoloogia Liit 31.10.2019</p>	<p>1. Esitada Kaitseministeeriumi analüüs, millele on Muhu Vallavalitsuse poolt koostatud Analüüsis viidatud.</p>	<p>1. Muhu Vallavalitsus ei saa Kaitseministeeriumi poolt koostatud analüüsi esitada, kuna Kaitseministeeriumi seisukohtade aluseks olevat täpsemat analüüsi ei ole Vallavalitsusele esitatud. Kuna analüüs sisaldab infot riigikaitse ehitise töövõime kohta, on riigikaitselistel põhjustel tegemist piiratud juurdepääsuga teabega.</p>

		<p>2. Muhu valla üldplaneeringust jätta välja viide Analüüsile, kuna vastav dokument ei vasta mistahes objektiivsete analüüsides tulemusel.</p> <p>3. Jätta üldplaneeringust välja regulatsioon üksiku tuuliku püstitamise osas ning näha ette, et üksik tuulik (sõltumata kõrgusest) kavandatakse detailplaneeringu alusel. Juhul kui Muhu vald soovib üldplaneeringus ette näha üksikute tuulikute regulatsioon, siis tuleks näha ette üldised nõuded tuuliku kavandamiseks (detailplaneeringu koostamise nõue, kooskõlastustingimused jmt), kuid mitte näha välistavaid tingimusi.</p>	<p>2. Analüüsile viitamise välja jätmine ei ole asjakohane, kuna analüüs oli üheks lähtealuseks üldplaneeringu lahendusele. Muhu Vallavalitsus ei nõustu väitega nagu poleks tegemist objektiivse analüüsiga.</p> <p>3. Lähtudes riigikaitse tingimustest on asjakohane üldplaneeringus välja tuua, et suuri tööstuslikke elektrituuliku Muhu valla territooriumile paigaldada ei saa. See annab arendajatele selge sõnumi vastavast üldisest planeeringulahendusest Muhu vallas, hoiab ära põhjendamatu ootusi ja aitab ära hoida pikalevenivaid vaidlusi. Üksikmajapidamise juurde kavandatavate väiketuulikute puhul pole aga detailplaneeringu nõudmine üldjuhul asjakohane, kuna tekitaks liigset halduskoormust. See samas ei välista üksikutel juhtudel väiketuulikute lahendamist detailplaneeringuga.</p>
26.	Ave Toomsalu 31.01.2019	<p>1. Jätta Paenase Kraavi üleujutuse tsoonist välja, et oleks võimalik tulevikus ajalooliselt hoonestatud kohale uus elumaja koos kõrvalhoonetega rajada.</p> <p>2. Märkida Paenase ujumiskoht avalikuks supluskohaks.</p>	<p>Korduva üleujutusega ala piirid on määratud 2008.a.. Lähtudes Keskkonnaameti ettepanekust vaatab Muhu Vallavalitsus korduva üleujutusala piirid üle, mistõttu võib planeeringulahendus antud maaüksuse osas muutuda. Praeguses planeeringulahenduses on tehtud ettepanek ehituskeeluvööndi vähendamiseks ulatuses, mis võimaldaks Paenase küla Kraavi katastriüksusel taastada ajaloolise hoonestuse.</p> <p>2. Võtta arvesse. Planeeringut täiendada</p>
27.	Kalev Kütt 31.01.2019	<p>1. Arvata Liiva küla Pääsukese kinnistu välja nii kohaliku tähtsusega põllumaa või väärtuslike maastike alalt, kuna kinnistul puuduvad vastavad väärtused.</p> <p>2. Teede ja tehnovõrkude joonisel võtta välja Levalõpme külas Vesimaa kinnistutel (47801:004:0535 ja 47801:004:0534) asuv osa erateest, mis on kasutusest väljas.</p>	<p>1. Maakasutuskaardil ulatub Liiva küla Pääsukese maaüksusele vähesel määral väärtuslike maastike ala. Väärtuslikud maastikud on määratletud Saare maakonnaplaneeringuga 2030+. Need on maastikud, millel on ümbritsevast suurem kultuurilis-ajalooline, esteetiline, looduslik, identiteedi- või puhkeväärtus. Väärtuslike maastike määramisel ei vaadata maastike tunnuseid ja väärtust selle üksikute kaitstavate elementide kaupa, vaid oluline on kaitsta maastikke kui tervikuid. Seega jäävad kõrgema väärtusega alade vahele ja servaaladele ka madalama väärtusega alad, mis aga kokku moodustavad siiski terviku, mille kaitset silmas pidades ei ole otstarbekas väiksema väärtusega alasid väärtuslike maastike hulgast välja arvata. Muhu Vallavalitsus on kaalunud väärtuslike maastike täpsustamise vajaduse küsimust ning asunud seisukohale, et piiride täpsustamine ei ole otstarbekas. Liiva küla Pääsukese katastriüksuse asetsemise osaliselt väärtuslike maastike alal ei piira kuidagi maaüksuse praegust kasutust ega sea ka olulisi piiranguid tulevikuks.</p> <p>2. Üldplaneeringule kantud teed on pärit Eesti topograafia andmekogu (ETAK) andmetest ning on kantud ka põhikaardile. Nimetatud teede puhul on tegemist taustainfoga, mis ei sea mingeid piiranguid ega kohustusi ega anna ka mingeid täiendavaid õigusi. Kuna aga ka ETAK andmetes võib olla</p>

			<p>vigu, kontrollib Vallavalitsus olukorra looduses üle ning kui reaalselt teed ei eksisteeri, siis eemaldatakse see üldplaneeringu kaardikihilt.</p>
		<p>3. Täiendada seletuskirja § 5.2.1. Elamuehitus Liiva külas keskuse maa-alal ja § 5.4.Keskuse maa- ala tingimuste punkti tabelis Tehnovõrgud ja – rajatised lausega: Tagada sademevee juhtimise lahendus.</p>	<p>3. Võtta arvesse.</p>
		<p>4. Täiendada § 6.11 pealkirja, mis võiks olla Veevarustus, reoveekäitlus ja sadeveesüsteemid ning lisada juurde alateema Sademeveesüsteemide arendamine ja selle juurde tekst: Liiva keskuses on vajalik uute elamu ning äripiirkondade arendamisel ja suuremate teehituste käigus lahendada ka sademeveesüsteemide väljaehitamine.</p>	<p>4. Seletuskirjas keskuse maa tingimuste täiendamisel sadevee temaatikaga ei ole eraldi sadeveesüsteeme puudutava peatüki lisamine vajalik. Samasisulise info kordamine ei anna lisaväärtust.</p>
28.	Indrek Oll 31.01.2019	<p>1. Korrigeerida muudetavat ehituskeeluvööndi piiri Pädaste küla Kadakamäe katastriüksuse osas õueala piiri järgi, ehk kuni merepoolse kiviaiani.</p>	<p>1. Üldjuhul toetab Muhu valla üldplaneering ajaloolise hoonestuse taastamist selle algses kohas. Antud juhul vähendatakse ehituskeeluvööndit hoiualale. Nii ehituskeeluvööndi vähendamiseks kui hoiualale ehitusõiguse andmiseks on vajalik Keskkonnaameti nõusolek. Keskkonnaamet hindab ehituskeeluvööndi vähendamise vastavust ranna kaitse eesmärgile lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest. Hoiualadel on keelatud ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused. Kavandatud tegevuse mõju hindamise pädevus on Keskkonnaametil. Muhu Vallavalitsus küsib Keskkonnaameti seisukoha kas ja millistel tingimustel on Kadakamäe katastriüksusele võimalik ehitada, misjärel saame kujundada oma seisukoha antud ettepaneku osas.</p>
		<p>2. Muuta Kadakamäe katastriüksuse juhtotstarve elamumaaks.</p>	<p>2. Muhu valla üldplaneeringus ei reserveerita eraldi elamumaa juhtotstarbega maa-alasid. Elamuehitus on lubatud aladel, kus see ei ole välistatud (ehitustegevust üldjuhul välistavad alad on väärtuslikud põllumajandusmaad, avalikult kasutatavatelt teedelt raskesti ligipääsetavad alad, looduslikud pühapaigad ning ilusa vaatega alad). Olulisimaks põhimõtteks asustuse kavandamisel on väljakujunenud ajaloolise asustumustri järgimine, ehk ehitamine toimub vastavalt välja kujunenud külatüübile. Järgida tuleb hoonete traditsioonilist paigutust teiste hoonete ja teede suhtes. Seega saab piirkonda arendada hajaasustuse põhimõtetele, vältides linnalikku kruntimist.</p>

			<p>Kadacamäe katastriüksuse ehituskeeluvööndist välja jääv osa kuulub valdavas osas väärtuslike põllumajandusmaade koosseisu. Muu Vallavalitsus võib kaalutlusotsuse alusel lubada ehitamist ka väärtuslikule põllumajandusmaale (põllumassiivi servaalaale) eeldusel, et järgitakse väljakujunenud asustusstruktuuri ning –tihedust. Nimetatud kaalutlusotsus tehakse aga ehitusloa või detailplaneeringu koostamise menetluses.</p>
		<p>3. Joonisel „Teed ja tehnovõrgud“ on näidatud üle kinnistu kulgev rada erateena. Soovite, et seda ei käsitletaks kui teed, kuna perspektiivis hakkaks võimalik tee kulgema piki kinnistu piiri. Ühtlasi tuleks leida lahendus nende kinnistute osas, millele juurdepääs kulgeb täna läbi Kadacamäe kinnistu, aga juurdepääsutee puudub (Mäetamme).</p>	<p>3. Muu Vallavalitsus selgitab, et üldplaneeringule kantud teed on pärit Eesti topograafia andmekogu (ETAK) andmetest ning on kantud ka põhikaardile. Nimetatud teede puhul on tegemist taustainfoga, mis ei sea mingeid piiranguid ega kohustusi ega anna ka mingeid täiendavaid õigusi. Kuna aga ka ETAK andmetes võib olla vigu, kontrollib Vallavalitsus olukorra looduses üle ning kui realselt teed ei eksisteeri, siis eemaldatakse see üldplaneeringu kaardikihilt.</p> <p>Üldjuhul ei lahendata üldplaneeringuga üksikute majapidamiste juurdepääsuküsimusi. Need tuleb lahendada maaomanikel omavahel. Igal inimesel on õigus oma maale pääseda. Vastavalt asjaõiguseadusele on omanikul, kelle kinnisasjale puudub vajalik juurdepääs avalikult kasutatavalt teelt, õigus nõuda juurdepääsu üle võõra kinnisasja. Juurdepääsu asukoht, kasutamise tähtaeg ja tasu määratakse kokkuleppel. Kui kokkulepet ei saavutata, määrab juurdepääsu ja selle kasutamise tasu kohus. Juurdepääsu määramisel tuleb arvestada koormatava kinnisasja omaniku huve.</p> <p>Kuna antud teed kasutatakse ka lautrikohale juurdepääsuks, oleks mõistlik juurdepääsu küsimus siiski ühiselt kokku leppida ning üldplaneeringus kajastada. Selleks teeme ettepaneku saada kokku ning arutada erinevaid võimalusi. Võtmaks arvesse võimalikku ehitustegevust, oleks otstarbekas korraldada kokkusaamine siis kui Keskkonnameti seisukoht ehituskeeluvööndi vähendamisele hoiualale on olemas.</p>
		<p>4. Kas Rahu lauter on korrektne nimetus?</p>	<p>4. Antud lautrikoha osas on kasutuses mitmeid erinevaid nimetusi. Külavanemalt saadud info kohaselt on kasutuses peamiselt Kordoni nimetus. Pärandkultuuriobjektide hulka on lauter kantud Kadagamäe lautri nime all, kuid lautrikoha kasutajad kutsuvad seda ka Rahu sadamaks. Lautrikohtadele ei ole üldjuhul ametlikult nimetusi määratud, mistõttu võib kasutada erinevaid. Külavanema hinnangul võiks selle üldplaneeringus siiski ümber muuta ning nimetada Kadagamäe lautriks. Vastav parandus viiakse sisse.</p>

		5. Mida juriidiliselt tähendab avalik lauter ning millised kohustused kaasnevad sellega seoses kinnistuomanikul, kelle kinnistuga lauter külgneb.	5. Muhu valla üldplaneeringu mõistes on avalik lautrikohat selline, kus nähakse ette avalik juurdepääs merele. Kuna avaliku veekogu (sh mere) kallasraja kasutamine on niikuinii vaba, siis peamine eesmärk üldplaneeringus on lahendada kallasrajale juurdepääsu küsimus. Üldplaneeringus lautrikoha märgistamine avaliku lautrikohana ei loo otseselt mingeid õigusi ega kohustusi, kuid sellega defineeritakse ära avalik huvi. Juurdepääsu tagamiseks tuleb siiski sõlmida maaomanikega vajalikud kokkulepped.
		6. Kuidas on planeeritud juurdepääs lautrikohale mööda maismaad.	6. Muhu Vallavalitsus selgitab, et juurdepääsu osas tuleb maaomanikega saavutada kokkulepped. Üldiselt eelistatakse olemasolevate teede kasutamist, kuid lähtudes maaomanike huvidest võib teetrasside asukohti ka muuta, vajadusel teid parandada ja täita. Hoiualale ei lubata uusi teid teha ja seal on võimalik vaid olemasolevate teede kasutamine.
29.	Piret Paat 01.02.2019	Lubada Kallaste küla Pireti maaüksusele väikese hoone rajamiseks. Vald saaks määrata kavandatud hoonestusele konkreetset tingimused, mis tagaks selle sobitumise maastikku.	Üldplaneeringuga ei lahendata ära üksikute katastriüksuste kasutusotstarbeid vaid pannakse paika maa kasutamise üldised suunilused ja tingimused. Üldplaneeringu printsiipide kohaselt on hoonestuse taastamine eelkõige võimalik majapidamiste algsetes asukohtades. Samuti võimaldab üldplaneering hajaasustuse põhimõttel hoonestuse rajamist uutes asukohtades, kui jälgitakse küla struktuuri ning ehitustegevust ei kavandata seda üldjuhul välistavale alale. Muuhulgas on ehitustegevust üldjuhul välistavaks alaks määratud ka ilusa vaatega alad, millele jääb ka kõnealune Pireti maaüksus. Samas ei ole tegemist absoluutselt ehitustegevust välistava alaga ning erandi tegemine on lubatud põhjendatud juhtudel kui arvestatakse väljakujunenud asustusmustrit, külamiljööd ning ala väärtust, iseloomu ja vaateid. <i>Märkus: edasise menetluse käigus selgus, et kaldaastangust tulenevalt laienes ehituskeeluvöönd soovitud ehituskohale. Ettepaneku esitajat on sellest eraldi teavitatud.</i>
30.	MTÜ Eesti Erametsaliit 01.02.2019	1. Kui üldplaneeringuga kavandatakse senist metsamajandamise praktikat muuta, tuleb muudatusega hõlmatud maaomanikke käsitleda planeerimisseaduse § 76 lõike 2 kohaselt isikuna, kelle õigusi planeering võib puudutada ning §76 lõike 4 kohaselt ka teavitada. Teavitamine peab olema individuaalne.	1. Muhu valla üldplaneeringuga ei ole hetkel kavandatud metsamajandamisele täiendavate kitsenduste seadmist. Üldplaneeringust teavitamine on toimunud planeerimisseaduses ettenähtud korras. Parema kaasatuse saavutamiseks on vald isegi ulatuslikumalt teavitanud (täiendavad ajaleheartiklid, kuulutused külades, külavanemate teavitamine jne) kui seaduses ette nähtud. Vastavalt planeerimisseadusele võib üldplaneeringu alusel kinnisomandile kitsendusi seada. Arvestades üldplaneeringu mastaapi ei ole võimalik kõiki maaomanikke eraldiseisvalt teavitada. Planeerimisseaduses on välja toodud juhud, millal on personaalne teavitus vajalik. Näiteks peab üldplaneeringu koostamise korraldaja kinnisasja omanikke teavitama juhul kui üldplaneeringu algatamisel on teada või

		planeeringu koostamise käigus selgub, et üldplaneering võib kaasa tuua kinnisasja või selle osa avalikes huvides omandamise, sealhulgas sundvõõrandamise, või selle suhtes sundvalduse seadmise vajaduse.
	2. Üldplaneeringuga ei saa lageraiet keelata, vaid saab seada piiranguid langi suuruse ja raievanuse osas. Lisaks eeldab senisele metsanduslikule tegevusele piirangute seadmine Metsaseaduse § 23 ¹ alusel metsaomanikega kokkuleppe saavutamist.	2. Muhu valla üldplaneeringuga ei ole hetkel Planeerimisseaduse § 75 lg 1 p 21 alusel lageraie langi suurusele ja raievanusele piiranguid seatud. Küll aga tehti planeeringumaterjalide avlikustamise käigus vastavasisuline ettepanek. Muhu Vallavalitsus on seisukohal, et üldjuhul soovime vältida maaomandile täiendavate kitsenduste seadmist, kuid mõningastel juhtudel võib see siiski osutada asjakohaseks. Oleme seisukohal, et temaatika vajab põhjalikumalt analüüsi hindamiseks kas, kus ja millises ulatuses on raiepiirangute ning täiendavate kitsenduste seadmine põhjendatud. Soovime sel teemal korraldada kohtumise Keskkonnaameti vastavate spetsialistidega kaasates võimalusel ka RMK ja Eesti Erametsaliidu esindajad.
	3. Üldplaneeringuga sätestatud metsamajandamise piirangutest tulenev saamata jäänud tulu tuleb kompenseerida sarnaselt Natura alal tehtud piirangutele.	3. Sellise tingimuse sätestamine ei ole põhjendatud. Vastavalt Metsaseaduse 23 ¹ saab piirangute seadmine toimuda ainult kokkuleppel maaomanikega. Seega tuleb ka võimaliku kompensatsiooni tasumine kokku levida iga kord eraldi.